

Billigtannleger i Oslo og «tannreiser» til Budapest?

Dette var tema for et debatt- og informasjonsmøte i Oslo Tannlegeselskap 4. desember. Direktør i Kreativ Dental, Attila B. Knott, hadde tatt turen fra Budapest for å orientere om sin klinikk. Gründeren av City Dental i Stockholm, Mattias Santesson, som ikke ønsket å stille på møtet, var blitt intervjuet av OTS' fagnemnd, og lederen, Tom Grøstad, presenterte «lågprisbolaget» for forsamlingen. I diskusjonen som fulgte foredragene, fikk tilhørerne bekreftet at pasienter ikke får trygderefusjon for *planlagt* behandling i utlandet. Og at pasientskadeerstatningen heller ikke vil gjelde for slik behandling.

Attila Knott fortalte entusiastisk om «sin» klinikk, Kreativ Dental, i Budapest og viste bilder fra behandlingsrom, tannteknisk laboratorium, kontorer – og av bilen som brukes for å hente de utenlandske pasientene på flyplassen. Knott som viste seg å være tanntekniker, etablerte Kreativ Dental for sju år siden og hadde de første årene bare ungarske pasienter. Men etter hvert forsto han at det var et marked for pasienter fra vesteuropeiske land. Som han sa, klinikken ligger bare en 2 timer og 40 minutters flyreise fra Oslo.

Avansert utstyr og teknologi

Det er ingen tvil om at Knott har satset på det nyeste nye av utstyr, noe vi fikk se på bilde etter bilde. Kreativ Dental har eget tannteknisk laboratorium der teknikerne jobber i mikroskop. Klinikken har en egen avdeling for logistikk, og det kan sikkert trenges når man skal ta i mot, innlosjere og behandle et stort antall utenlandske pasienter. Det er nå to år siden de første nordmenn kom til Budapest, og i dag blir anslagsvis 70–80 norske pasienter behandlet ved klinikken hver måned.

Vi fikk mindre informasjon om det faglige som utføres av ansatte tannleger på provisjonslønn. Men han forsikret at «we don't implant everybody.» Og på spørsmål om behandlingsfilosofi, fortalte han at pasientene kommer først til tannpleier og så til tannlege som presenterer alternative behandlingsforslag. I tilfelle pasientene ikke forstår eller snakker engelsk så godt, stiller klinikken med norsktalende tolk.

Priser og trygderefusjon

Direktør Knott forklarte sin lavprisprofil med at lønnsnivået for tannleger er lavere i Ungarn og at også andre utgifter ligger på et lavere nivå. – Da vi startet med å ta inn utenlandske pasienter, var grunnen at vi kunne ta takster som var det dobbelte av det de ungarske pasientene betalte. Og fortsatt ble behandlingen bare halvparten av hva den kostet i deres hjemland. Men selv med ungarske priser er det ca. 30 % av de norske pasientene som ikke har råd til den behandlingen vi foreslår. Hvilke muligheter finnes for dem, undret han.

Knott ble for øvrig utfordret på pris fra flere debattanter i salen. Da det kom frem at prisen for et Brånemark-implantat er 1 250 Euro og 265 Euro for tilhørende krone, regnet noen raskt ut at dette er om lag halvparten av prisene i Norge. Men når mange pasienter dessuten kunne fått trygderefusjon, blir bildet et annet.

Det ble bekreftet av de rådgivende overtannlegene i NAV Helsetjenesteforvaltning Oslo, Nina Støveren Hals og Friedrich Schaller, at pasienter ikke får dekket *planlagt* behandling i utlandet. Norske statsborgere som arbeider eller studerer i utlandet, har fulle trygdetigheter, dvs. de samme som de har i Norge. Dessuten kan norske turister få trygderefusjon etter gjeldende regler, om det oppstår *akutt* behov for tannbehandling mens de er på reise.

City Dental

Klinikken som ligger sentralt i Drottninggatan i Stockholm, er grunnlagt og drevet av Mattias Santesson. Han er forretningsmann uten helsefaglig bakgrunn og driver sitt «bolag» ut fra bedriftsøkonomiske prinsipper. Forretningssideen er å tilby tannbehandling til 50 % av takstene i Folk tandvården. Dette kan han gjøre fordi han hele tiden er opptatt av økonomi og fordi hans tannleger, blant annet fra Polen, Portugal og Hellas, forlanger mindre lønn enn svenske tannleger og fordi klinikken har utvidet åpningstid, gjennomsnittlig 13 timer per dag og høyt tempo hele tiden.

City Dental er blitt en suksess. Det viser seg at halvparten av pasientene kommer pga. pris, 20 % på grunn av sentral beliggenhet, og 30 % er innvandrere som kommer dit fordi personellet snakker til sammen 38 forskjellige språk. Og 90 % av pasientene kommer tilbake, ifølge Santesson.

Firmaet har 100 ansatte, hvorav 35 tannleger som har dels fast lønn og dels provisjon, og tjener fra 30 til 60 000 per måned.

«Tar» ikke pasienter fra andre tannleger

Mattias Santesson hevder at pasientene som kommer til City Dental (CD), er folk som ellers ikke ville oppsøkt tannlege; klinikken burde dermed ikke være noen trussel for svenske tannleger. Og det er Bengt Franzon i Privattandläkarna i Sveriges Tandläkarförbund enig i. Tom Grøstad og Anne-Karine Sørum snakket også med ham da de var i Stockholm. – Markedet fungerer og CD tar seg av pasienter som ellers ikke går til tannlegen. Dessuten har klinikken bidratt til økt oppmerksomhet om tannhelse, og det har ført til at vi alle må skjerpe oss, både vi private og Folk tandvården, fastslo Franzon.

City Dental til Oslo?

Vi har tidligere lest at CD har planer om å opprette klinikk i Oslo i 2008, men nå er dette utsatt. I Sverige innføres en tannhelsereform fra 1. juli 2008 med økt refusjon fra Tandvårdsförsäkringen, og Mattias Santesson regner med så mye økt etterspørsel at han vil ekspandere i Sverige i første omgang. Men i 2009 satser han på å etablere seg i Oslo.

Tilbud eller trussel?

Inger-Lise Mathiesen, visepresident i NTF, fikk presentere sitt syn på tannturisme og lavpristannpleie her hjemme. – Jeg mener å ha registrert en mer aggressiv markedsføring, særlig når det gjelder implantatbehandling, sa hun og siktet ikke først og fremst til Kreativ

Dental, for det er mange aktører som satser på tannturisme for tiden.

Bekymringen er at pasientene blir overbehandlet, det er vanskeligere å klage og de mister trygderefusjon. Etablering av City Dental tok visepresidenten med ro og støttet synspunktene til Privattandläkarna.

– Hva kan så NTF gjøre, spurte hun og fortsatte: – Vi har fri prisfastsettelse og fri etableringsrett for tannleger med norsk autorisasjon, så jeg mener at vi må nøye oss med å påvirke. Vi kan arbeide for å utvikle MNTF som en «merkevare». Og det tror jeg vi kan få mer taket på nå. Obligatorisk etterutdanning og eventuelt pasientskadeerstatning knyttet til medlemskapet er to viktige elementer. Dessuten må vi påvirke medlemmene til å vise edrue-

lighet i sine behandlingsforslag og til å sørge for at pasientene får informasjon om sine trygderettigheter.

Pasientskadeerstatning

Fra 1. januar 2009 skal Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) også gjelde pasienter og behandling utført i privat tannlegepraksis. Spesialrådgiver i NTF, Dag E. Reite, kunne fortelle at NPE for tiden arbeider med en forskrift og at foreningen samme dag hadde vært i møte med NPE for å drøfte hvordan regelverket kan utformes når tannlegene i privat sektor skal inkluderes i ordningen. Han opplyste at ordningen med pasientskadeerstatning bare vil gjelde behandling utført i Norge.

Reidun Stenvik